

Duygusal Okuryazarlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Duygusal Okuryazarlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20366>

Özet

Bu ölçek, Müge Akba?, Sümeyra Emino?lu-Küçüktepe ve Emine Emino?lu-Özmercan tarafından 2016 yılında geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, bireylerin duygusal okuryazarlık seviyelerini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır ve beş temel alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; **Duygusal Farkındalık**, **Sosyal Yeterlik**, **Duyguların Anlama**, **Duygusal Öz-yeterlik** ve **Duyguların Düzenleme** şeklinde yapılandırılmıştır. Ölçek geliştirme çalışması, duygusal yeterlilikleri bilimsel yöntemlerle değerlendirebilecek sağlam bir psikometrik araç ihtiyacına cevap vermektedir.

Ölçek, toplamda 34 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılarak yapılmıştır (1= kesinlikle katılmıyorum - 5=kesinlikle katılıyorum). Geliştirme süreci, yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizlerini içermiştir ve iç tutarlılık güvenilirliği yöntemleriyle test edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Duygusal okuryazarlık, duygusal zeka, psikometrik özellikler, ölçek geliştirme, faktör analizi, sosyal yeterlik.

Yazarlar

Müge Akba?, Sümeyra Emino?lu-Küçüktepe, Emine Emino?lu-Özmercan

Amaç

Duygusal Okuryazarlık Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin duygusal süreçlerini tanıma, anlama, yönetme ve sosyal ilişkilerde kullanma becerilerini kapsayan duygusal okuryazarlık yapısının geçerli ve güvenilir bir araçla ölçmektir. Bu ölçek, özellikle eğitim bilimleri ve psikoloji alanındaki araştırmacılara, duygusal yeterlilik düzeylerini nicel olarak değerlendirebilecekleri sağlam bir zemin sunmayı hedeflemektedir.

Ölçek, sadece genel bir puan sağlamakla kalmaz, aynı zamanda duygusal okuryazarlığın farklı bileşenlerindeki güçlü ve zayıf yönleri belirlemeye olanak tanıyan alt boyutlu bir değerlendirme imkanı sunar. Bu sayede, bireysel gelişim programları veya eğitimsel müdahalelerin hedeflenmesi kolaylaşır.

Yapı

Ölçülen psikolojik yapı, bireyin kendi duygularını ve bakışlarını duygusal durumlarını etkili bir şekilde okuma, yorumlama ve bunlara uygun tepkiler verme yeteneği olan **Duygusal Okuryazarlık**'tir. Bu yapı, modern psikolojide duygusal zeka kavramıyla yakından ilişkilidir,

ancak özellikle duyguların anlama ve yönetme becerilerine odaklanır.

Ölçek, bu karmaşık yapıyı beş ana alt boyutta ele almaktadır: **Duygusal Farkındalık** (kişinin kendi duygularını tanıma), **Sosyal Yeterlik** (sosyal ilişkilerde duyguların kullanma), **Duyguların Anlama** (duygusal durumların nedenlerini kavrama), **Duygusal Öz-yeterlik** (duygusal anlarda kendine güvenme) ve **Duyguların Düzenleme** (duygusal tepkileri yönetme).

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında, yapı geçerliliğinin sağlanması amacıyla çeşitli analizler gerçekleştirilmiştir. Genellikle ölçek geliştirme süreçlerinde kullanılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleriyle, ölçeğin teorik olarak beklenen beş faktörlü yapıyı destekleyip desteklemediği incelenmiştir.

Kapsam geçerliliğini sağlamak için uzman görüşlerine başvurulmuş ve maddelerin ilgili yapılar yeterince temsil edip edmediği değerlendirilmiştir. Bu analizler sonucunda, Duygusal Okuryazarlık Ölçeği'nin maddelerinin, temsil ettiği alt boyutları ölçmek için geçerli olduğu rapor edilmiştir. (Detaylı geçerlik katsayıları için orijinal makaleye başvurulmalıdır.)

Güvenirlilik

Duygusal Okuryazarlık Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirliği, **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Bu katsayı, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda ne kadar tutarlı olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin alt boyutları ve toplam puanın iç tutarlılık katsayıları kabul edilebilir veya yüksek düzeyde olduğu varsayılmaktadır. Yüksek güvenirlik değerleri, ölçeğin farklı uygulamalarda kararlı ve tutarlı sonuçlar ürettiğini işaret eder. (Spesifik güvenirlik değerleri, orijinal makalede yer almaktadır.)

Faktör Analizi

Ölçek, geliştirme çalışmasında yapılan faktör analizleri sonucunda beş temel faktörlü bir yapı sergilemiştir. Bu yapı, Duygusal Okuryazarlık kavramının çok boyutlu doğasını yansıtmaktadır. Ölçek toplam 34 maddeden oluşmakta olup, bu maddeler aşağıdaki alt boyutlara dağılmıştır:

Duygusal Farkındalık: 9 madde

Sosyal Yeterlik: 11 madde

Duyguların Anlama: 5 madde

Duygusal Öz-yeterlik: 5 madde

Duygular? Düzenleme: 4 madde

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= kesinlikle katılmıyorum - 5=kesinlikle katılıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Yetişkin/Üniversite Öğrencisi Örnekleme varsayılmaktadır.)

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Genellikle 18+)

Popülasyon Detayları: Orijinal makalede detaylı örneklem bilgileri mevcuttur.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report)

Anahtar Kelimeler

Duygusal Farkındalık, Duygular? Düzenleme, Öz-yeterlik, Psikoloji, Eğitim Bilimleri, Psikometri, Öz-bildirim.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Müge Akba?

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: makbag@marmara.edu.tr

Yazın Adresi: Marmara Üniversitesi (Yazarın 2016 yılındaki bağlantısı varsayılmaktadır.)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek 2016 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlarla kullanımı için **Sorumlu Yazar Müge Akba?** ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Şinler ve olası ücretlendirme politikaları yazarın takdirindedir.

Ölçeğin orijinal makalesine ve PDF dokümanına erişim bilgileri Kaynaklar bölümünde sunulmuştur.

Kaynaklar

Akba?, M., Emino?lu-Küçüktepe, S., & Emino?lu-Özmercan, E. (2016). A study on emotional literacy scale development. *Journal of Education and Training Studies*, 4(5), 85-91.

Makalenin çevrimiçi bağlantısı: redfame.com

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı bu adresten indirilebilir: duygusal-okuryazarlik-olcegi-emotional-literacy-scale-toad.pdf

Duygusal Okuryazarlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Duygusal Farkındalık alt boyutu madde sayısı: 9 / Diğer insanların duygularını kolaylıkla hissedirim.

Sosyal Yeterlik alt boyutu madde sayısı: 11 / Başkalarının incittiğinde nasıl özür dileyeceğini bilirim.

Duyguların Anlama alt boyutu madde sayısı: 5 / Çoğu zaman fiziksel belirtilerini hissetmememe rağmen bu belirtilerin nedeni olan duygunun farkında değilimdir. (ters madde)

Duygusal Öz-yeterlik alt boyutu madde sayısı: 5 / Duygusal anlarmda kendimi gülünç, aptal, vb. durumlara düşürmekten korkarım. (ters madde)

Duyguların Düzenleme alt boyutu madde sayısı: 4 / Beni anladım insanlara bile adil davranırım.